

Press release (please do not publish before November 5th)

Yhdeksän vuoden jälkeen EU-laulukirja julkaistaan – kuusi suomalaista laulua julkaistaan

Seitsemänkymmenen vuoden jälkeen, joina Euroopan unioni on vaihtanut hiiltä, terästä ja kalaa, on tullut aika sielukkaammalle vaihdannalle: *lauluarteiden* vaihdolle. Kulttuurinen virstanpylväs, EU-instituutioiden *itsenäisen* yhteisön kokoama ensimmäinen EU-laulukirja, on vihdoin julkaistu painetussa muodossa ja ilmaisena sovelluksena. Kuusi julkisessa äänestyksessä vuonna 2017 valittua suomalaista laulua on nyt paljastettu.

Laulut juhlistavat tilaisuuksia ympäri Euroopan yhteisöä, jossa Euroopan unionin motto “yhtenäisyys monimuotoisuudessa”, on konkretisoitunut urauurtavassa laulukirjassa, joka sai Euroopan kansalaispalkinnon vuonna 2023. EU-laulukirja syntyi yli 100 musiikkijärjestön ja konservatorion yhteistyönä yli 400 tiedonvälityskanavan välittämien julkisten äänestysten kautta, joihin osallistui yli 87000 kansalaista koko unionin alueelta. Tuoksena on 164 laulua, kuusi jokaisesta 27 EU-kansallisuudesta, jotka esitetään vierekkäin sekä alkuperäisillä 25 kielellä ja laulettavalla “eurooppalaisella englannilla”.

Suomalainen panos

Vuonna 2017 Sulasolin, Suomen Laulajien ja Soittajien Liitto ry:n, ja Music Finlandin, joka nimitti laulut, mahdollistamana 3393 ihmistä valitsi kuusi rakastettua suomalaista laulua julkisessa äänestyksessä, jonka muun muassa Helsingin Sanomat ja YLE uutisoivat:

1. Rakkauslaulut: **Sinua, sinua rakastan** (1968) - (Chydenius/ Oksanen)
2. Luonto ja vuodenaajat: **Myrskyluodon Maija** (1977) - (Mårtenson/ Virtanen/ Zilliacus)
3. Vapaus ja rauha: **Finlandia-hymni** (1900/1940) – (Sibelius/ Koskenniemi)
4. Kansanlaulut: **On suuri sun rantas autius** – (Koskenniemi)
5. Uskonnolliset laulut: **En etsi valtaa, loistoa** (1909/1887) – (Sibelius/ Topelius)
6. Lastenlaulut: **Päivänsäde ja menninkäinen** (1949) – (Helismaa)

Reijo Keikonen, SULASOLin EU-laulukirjan toimittaja, pohtii suomalaista laulukulttuuria ja EU-laulukirjaa yleisemmin:

“Suomella on rikas ja monipuolinen lauluperinne idän ja lännen välissä. Vaikutteet vaihtelevat slaavilaisesta melankoliasta iloiseen ja reippaaseen skandinaaviseen lauluperinteeseen. Laulaminen on jotakin, jota suomalaiset tekevät paljon ja spontaanisti – siksi iloitsemme mahdollisuudesta laulaa ja jakaa laulustoamme muiden Euroopan yhteisön maiden kanssa. Lauletaan yhdessä!”

Juha Henriksson, Suomen musiikkiarkiston johtaja, yksi Suomen kolmesta EU-laulukirjan toimittajasta, kommentoi Suomen osaanottoa näin:

”EU-laulukirjaan valitut sävelmät antavat edustavan kuvan suomalaisesta musiikista ja mielenmaisemasta. Suomen kansallissäveltäjältä Sibeliukselta on mukana kaksi sävelmää. ”Finlandia”-hymnistä on kehittynyt merkittävin musiikillinen ilmaisu Suomen taistelulle itsenäisyydestään Venäjän vallan alla. Laulujen ”Sinua, sinua rakastan”, ”Myrskyluodon Maija” sekä ”Päivänsäde ja menninkäinen” aiheena on rakkaus – erilaisista näkökulmista kuvattuna – mutta samalla ne kaikki kertovat melankoliasta ja luonnosta, jotka kummatkin ovat keskeinen osa stereotyyppistä suomalaisuutta. Myös ”On suuri sun rantas autius” on Suomen luontoa runollisesti kuvaava surullinen mollisävelmä. Kadotettua ja löydettyä – käännettynä”.

Arvostettu säveltäjä ja laulunsanojen kääntäjä Jaakko Mäntyjärvi otti vastaan haasteen tehdä laulettavat englantilaiset äännökset viidestä kaikkiaan kuudesta suomalaisesta laulusta, tehtävä, jota tuki aiempi tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko. Pohtien omaa työtään suomalaisten laulujen parissa Mäntyjärvi kommentoi:

”Suomi ja Englanti ovat rakenteellisesti niin erilaisia kieliä, että runojen tai tässä tapauksessa laulujen tekstien kääntäminen alkuperäiseen mittaan asettaa suuria haasteita. Lienee selvää, että sanatarkka kääntäminen ei tule kyseeseen; voidaan pikemminkin puhua tekstin uudelleen kirjoittamisesta kohdekielellä. Tällöin huomio kiinnittyy tekstin emotionaalisen sisällön välittämiseen, sen tyyllilajin säilyttämiseen (esim. vanhahtava vai nykyaikainen) ja tarinan luontevaan kertomiseen, jos tekstissä on tarina. Kun hyväksymme, että kielimuuria on mahdotonta täydellisesti purkaa, voimme hyväksyä myös sen, että käänöksellä on kuitenkin mahdollista välittää laulun oleellinen tunnelma ja sisältö. Suomalaista sielunmaisemaa on mahdotonta selittää auki, mutta suomalaisen laulun voi tuoda lähemmäksi muunkielistä kuulijaa”.

Bysantin valtakunnasta rokkiklassikoihin

Jokainen 164 klassikkosta on esitetty yksittäiselle lauluäänelle soinnutettuina ja sanojen kanssa, jotka on esitetty rinnakkain sekä 25 alkuperäiskielellä (kolmella eri aakkosjärjestelmällä) että laulettavalla eurooppalaisella englannilla. Johdantomosaiikki, jonka on luonut 61 kansallista toimittajaa, antaa ainutlaatuisen kiteytyksen eurooppalaisesta musiikkihistoriasta kuuden vuosisadan ajalta. Vanhin laulu on kreikkalainen bysanttilainen virsi (330-1453), kun nuorin on teoksen ainoa euroviisuvoittaja vuodelta 2012. Jos halutaan kuunnella lauluja, jokaisen 164 partituurin ohkeen on painettu QR-koodi, joka johdattaa alkuperäiseen nauhoitukseen. Lisäksi on ilmainen sovellutus kaikille niille, jotka haluavat osallistua eurooppalaiseen laulujen vaihtoon.

Jeppe Marsling (50), projektin takana olevan eurooppalaisen kansalaisjärjestön tanskalainen perustaja kommentoi EU-laulukirjan päämäärää:

”EU-laulukirjan avulla toivomme sallivamme 27 kansallisuuden elävän vähemmän erillistä elämää lauluvaihdon avulla. Olemme valinneet kanteen termin ”eurooppalainen Englanti”, koska se heijastaa tapaa, jolla me eurooppalaiset puhumme yleisintä toista kieltämme—omien äidinkieltämme värittämänä. Sitä ei ole tarkoitettu täydelliseksi, vaan sydänten väliseksi vuoropuheluksi. EU-laulukirja on tarkoitettu käytettäväksi kaikenlaisissa tilanteissa kaikenlaisten ihmisten välillä niin hyvinä kuin kriisi-aikoina: koulutuksessa, konserteissa, diplomaattisissa tilaisuuksissa tai jopa ensi

keskusteluissa junassa tai kahvilassa. Lisäksi toivomme inspiroivamme laulutapahtumia lähes hiljaisena Eurooppa päivänä toukokuun 9.—meidän ‘riippuvuuspäivänämme’. Pyrimme tavoittamaan laulun ystäviä yli Euroopan unionin ja sen ulkopuolella, ehdokasmaissa ja ympäri maailman”.

EU-laulukirja on nyt saatavilla koko Euroopan unionin alueella, Yhdistyneissä Kuningaskunnissa ja Yhdysvalloissa. Verkkosovellutus, joka sisältää kaikki 164 laulua, johdannot ja linkit YouTubeen, on ilmainen ladattavaksi App Storen ja Google Playn kautta tai seuraavan QR-koodin kautta:

Suomen EU-laulukirjan toimittaja, Musiikkiarkisto:

Juha Henriksson, johtaja fil.tri.,

puh. +358 45 249 5680

juha@musiikkiarkisto.fi

Suomen EU-laulukirjan toimittaja, Suomen Laulajien ja Soittajien Liitto r.y (SULASOL):

Reijo Kekkonen, julkaisujohtaja,

reijo.kekkonen@sulasol.fi

+358 40 516 7070

Suomen EU-laulukirjan toimittaja, Sibelius-Akatemia

Prof. Vesa Kurkela

Emeritusprofessori, musiikin historia, MuTri-tohtorikoulu

vesa.kurkela@uniarts.fi

(+358) 50 387 7308

Laulujen sanoituksia koskevat kommentit:

Jaakko Mäntyjärvi, säveltäjä ja kääntäjä

jaakko.mantjarvi@welho.com

Koko projektia koskevat lausunnot, The EU Songbook Association:

Jeppe Marsling, perustaja

editor@eu-songbook.org

+45 71 54 13 61